

Sygn. akt **V Ca 2632/21**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Joanna Machoń
Protokolant:	sekr. sądowy Jakub Ośka

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 19 marca 2021 r., sygn. akt II C 2179/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 917 (dziewięćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 650 (sześćset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 2632/21

UZASADNIENIE

Pozwem nadanym w dniu 22 lutego 2019 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wnosila o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 600,00 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 września 2018 roku do dnia zapłaty, a także o przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów opłaty skarbowej według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powódka wyjaśniła, że dochodzona pozwem kwota stanowi odszkodowanie z tytułu opóźnienia lotu łączonego o nr (...) i (...) na trasie N. - R. z portem pośrednim W. z dnia 21 sierpnia 2018 roku, który nastąpił z ponad trzygodzinnym opóźnieniem. Wobec powyższego poprzednik prawny powoda nabył roszczenie o odszkodowanie na podstawie Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (dalej: Rozporządzenie nr 261/04) z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i

pomocy pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów. Wskazano, że do chwili obecnej pozwany nie wypłacił powodowi należnego odszkodowania.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 06 maja 2019 roku referendarz sądowy zasądził zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 28 czerwca 2019 roku strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu strona pozwana przyznała, iż rejs z N. do W. (...) z dnia 21 sierpnia 2018 roku został opóźniony, co spowodowało utratę dalszego połączenia do R.. Jednocześnie przewoźnik wyjaśnił, iż nie ma podstaw do wypłaty dochodzonego pozvem odszkodowania, albowiem opóźnienie lotu wykonującego rejs na wskazanej trasie wynikało z ograniczeń (...) spowodowanych brakiem przepustowości oraz ograniczeniami w przestrzeni niemieckiej na trasie przelotu rejsu z W. do N. co spowodowało opóźnienie kolejnego odcinka. Pozwany podkreślił, iż przyczyny opóźnienia lotu w niniejszej sprawie stanowią okoliczności nadzwyczajne wyłączające odpowiedzialność przewoźnika za wypłatę zryczałtowanego odszkodowania. Pozwany wskazał, że podjął wszelkie racjonalne środki celem zminimalizowania niedogodności.

Pismem z dnia 07 stycznia 2019 roku strona powodowa podtrzymała żądanie i podniosła, że przedstawione przez przewoźnika ewentualne okoliczności nadzwyczajne, nie dotyczą skarżonego niniejszym pozvem lotu, co więcej ograniczenia (...) stanowiły jedynie pośrednie okoliczności wpływające na opóźnienie. Powód podkreślił, że pozwany nie podjął wszelkich racjonalnych środków, które pozwalałyby wykonać kolejne loty zaplanowanej rotacji zgodnie z pierwotnym planem podróży.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2021 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie w pkt 1 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, od dnia 16 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty, w pkt 2 oddalił powództwo o zasądzenie odsetek w pozostałym zakresie, w pkt 3 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 017 zł tytułem kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Uzasadniając przedmiotowe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, iż kwestią sporną między stronami był charakter okoliczności, które wpłynęły na opóźnienie lotu. Pozwany wskazywał, iż były to okoliczności nadzwyczajne, z czym nie zgadzał się powód.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż strona pozwana w celu uzyskania korzystnego dla siebie wyroku powinna wykazać wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności. Sąd uznał, iż pozwana nie podolała temu obowiązkowi. Sąd podkreślił, że pozwana wykazała, że w dniu spornych rejsów opóźnienie lotu nr (...) spowodowane było nałożonymi ograniczeniami w zakresie zarządzania przepływem ruchu lotniczego, jednak w ocenie Sądu pierwszej instancji nie sposób uznać by przedmiotowe opóźnienie miało charakter okoliczności nadzwyczajnej. Sąd uznał, że w niniejszej sprawie rzeczywistą przyczyną dotarcia poprzednika prawnego powoda do miejsca docelowego z opóźnieniem przekraczającym 3 godziny nie były ograniczeń (...) spowodowane brakiem przepustowości oraz ograniczeniami w przestrzeni niemieckiej na trasie przelotu, lecz wady w organizacji lotu występujące po stronie pozwanej.

Apelacje wywiódła strona pozwana, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w części, tj. w zakresie pkt 1 i 3. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

-naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 [dalej: „Rozporządzenie”], poprzez jego zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do uznania powództwa i obowiązku wypłaty odszkodowania na rzecz powoda, pomimo, iż w przedmiotowym stanie faktycznym nieregularność powstała

w związku z zaistnieniem okoliczności nadzwyczajnych, czyli ograniczeń (...), które dotknęły bezpośrednio rotacji powoda i wyniosły kolejno 50 i 49 minut i spowodowały opóźnienie w przylocie rejsu powoda do miejsca docelowego o 31 minut;

-naruszenie prawa materialnego, tj. art. 7 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 [dalej: „Rozporządzenie”], poprzez jego niezastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do uznania powództwa i obowiązku wypłaty odszkodowania na rzecz powoda, pomimo, iż powód do miejsca docelowego dotarł z opóźnieniem nie przekraczającym 4 godzin w przylocie, zatem odszkodowanie powinno zostać obniżone o 50%.

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dokumentu flightinfo dla rejsu alternatywnego (...) z którego skorzystał powód, a który w R. wylądował 3 godziny i 9 minut po czasie rozkładowym, a w konsekwencji zasądzenie pełnej kwoty odszkodowania na rzecz powoda;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dokumentu flightinfo z systemu hubinfo oraz netline który potwierdzał nałożone na pozwaną ograniczenia, przy jednoczesnym stwierdzeniu, że pozwana nie wykazała wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dokumentu (...), pochodzącego z zewnętrznego systemu należącego do organizacji (...) ((...)), który potwierdzał nałożone na pozwaną ograniczenia, przy jednoczesnym stwierdzeniu, że pozwana nie wykazała wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 278 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanej w postaci przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność odczytania treści (...), w celu potwierdzenia okoliczności nadzwyczajnych, przy jednoczesnym stwierdzeniu przez Sąd I instancji, że pozwana nie udowodniła wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dokumentu w postaci Dziennego Raportu Operacji Technicznych, który również potwierdzał ograniczenia, przy jednoczesnym uznaniu, że pozwana nie udowodniła wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dowodów załączonych do odpowiedzi na pozew, czyli wydruku z systemu rezerwacyjnego (...), który wskazywał, że powód otrzymał bezpłatną zmianę rezerwacji na rejs operujący w tym samym dniu o godzinie 14:25 czasu lokalnego, przy jednoczesnym stwierdzeniu przez Sąd, że pozwana nie wykazała, że podjęła racjonalne środki w celu zminimalizowania niedogodności dla pasażerów;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dowodów załączonych do odpowiedzi na pozew, czyli wydruku z systemu (...), który wskazywał rezerwy czasowe zachowane przez pozwaną pomiędzy rejsami, przy jednoczesnym stwierdzeniu przez Sąd, że pozwana nie wykazała, że podjęła racjonalne środki w celu zminimalizowania niedogodności dla pasażerów;

-naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i pominięcie dowodów załączonych do odpowiedzi na pozew, czyli wydruku (...), który wskazywał, że połączenie do R. utraciło 23 pasażerów, podczas gdy rejs (...) na pokładzie przewiózł 73 pasażerów, przy jednoczesnym stwierdzeniu Sądu I instancji, że nie jest słuszne i racjonalne pozostawienie mniejszej liczby pasażerów i opóźnienie rejsu, na którym jest zdecydowanie większa liczba pasażerów od pasażerów, którzy połączenie utracili.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego od powoda na rzecz pozwanej, według norm przepisanych. Ewentualnie pozwany wniósł o uchylenie w części zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w całości.

W ocenie Sądu Okręgowego wydane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie nie jest prawidłowe. W niniejszej sprawie powód dochodził odszkodowania z tytułu odwołania lotu, który miał zostać zrealizowany przez pozwanego w dniu 21 sierpnia 2018 r. na trasie z N. do R., przez port w W.. Spór między stronami dotyczył oceny prawnej zaistniałej okoliczności w postaci ograniczenia ruchu w przestrzeni powietrznej wprowadzonych przez kierownictwo lotów (...). Powodowa spółka wskazywała, iż powyższa okoliczność nie jest okolicznością nadzwyczajną zwalniającą pozwanego z odpowiedzialności na odwołanie lotu. Z takim stanowiskiem nie zgadzał się pozwany.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/04 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, obsługujący przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty rekompensaty jeżeli może dowieść, że odwołanie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Przewoźnik w celu uchylenia się od odpowiedzialności odszkodowawczej musi więc udowodnić wystąpienie dwóch przesłanek egzoneracyjnych: wystąpienia okoliczności nadzwyczajnej oraz podjęcia wszelkich racjonalnych środków celem uniknięcia skutków tego nadzwyczajnego zdarzenia.

Jak wskazuje się w orzecznictwie za nadzwyczajne okoliczności w rozumieniu art. 5 ust. 3 ww. rozporządzenia można uznać zdarzenia, które ze względu na swój charakter lub swoje źródło nie wpisują się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwalają na skuteczne nad nim panowanie (zob. wyroki TSUE: z dnia 22 grudnia 2008 r., C 549/07; z dnia 31 stycznia 2013 r., C 12/11; z dnia 17 września 2015 r., C 257/14).

W niniejszej sprawie pozwana spółka nie kwestionowała tego, że poprzedniczka prawna powoda posiadała potwierdzoną rezerwację na sporny lot, ani faktu jego ostatecznego opóźnienia o 3 godziny i 9 minut. Pozwana podnosiła natomiast, że przyczyną opóźnienia lotu było ograniczenie ruchu w przestrzeni powietrznej wprowadzone przez kierownictwo lotów (...) na locie poprzedzającym lot poprzedniczki prawnej powoda. Zdaniem Sądu Rejonowego powyższa okoliczność nie była okolicznością nadzwyczajną i nie stanowiła w stosunku do tego przewoźnika lotniczego zdarzenia o charakterze nadzwyczajnym, na które nie miał wpływu i któremu nie mógł zapobiec. Sąd Rejonowy wskazał również na wadliwość zaplanowanej siatki połączeń, która uniemożliwiała kontynuowanie podróży łączonej, nawet przy niewielkim opóźnieniu pierwszego lotu.

W ocenie Sądu Okręgowego, z powyższym stanowiskiem nie sposób się zgodzić. W świetle materiału zebranego w niniejszej sprawie uznać należy że między stronami nie była sporna okoliczność ograniczenia ruchu w przestrzeni

powietrznej wprowadzonego przez kierownictwo lotów podczas lotu bezpośrednio poprzedzającego lot poprzedniczki prawnej powoda. Przyczyna opóźnienia nie była kwestią sporną, natomiast strony prezentowały odmienną ocenę prawną skutków zmniejszonej przepustowości ruchu lotniczego.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie niewątpliwie nastąpiły nadzwyczajne okoliczności wyłączające odpowiedzialność przewoźnika do przyznania powodowi zryczałtowanego odszkodowania w oparciu o art. 7 ust. 1 c powołanego rozporządzenia. Wskazać należy, że okoliczność zmniejszenia przepustowości ruchu lotniczego przez kierownictwo lotów jest okolicznością zewnętrzną, w żadnej mierze niezwiązaną z przewoźnikiem lotniczym, który nie ma panowania nad tą sytuacją. Sytuacje takie mogą oczywiście zdarzać się w ruchu lotniczym, jednak nie sposób przewidzieć każdej takiej decyzji kierownictwa lotów i tym samym nie sposób wpisać czasowego ograniczenia przepustowości ruchu lotniczego w ramy normalnego wykonywania działalności. Przewoźnik lotniczy nie ma możliwości realnego wpływu na ewentualne ograniczenia w ruchu wprowadzane czasowo na wybranym obszarze przez międzynarodową kontrolę lotów.

Ponadto wskazać w tym miejscu należy na motyw 15 rozporządzenia nr 261/2004 który stanowi, iż za nadzwyczajne okoliczności powinno się uważać sytuację, gdy decyzja kierownictwa lotów w stosunku do danego samolotu spowodowała danego dnia powstanie dużego opóźnienia, przełożenie lotu na następny dzień albo odwołanie jednego lub więcej lotów tego samolotu pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków przez zainteresowanego przewoźnika, by uniknąć tych opóźnień lub odwołań lotów. Z tych względów uznać należy, że okoliczność w postaci ograniczenia ruchu w przestrzeni powietrznej wprowadzonych przez kierownictwo lotów, należy uznać za okoliczność nadzwyczajną o której mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/04. Skoro bowiem opóźnienie ponad 3 godzinne dawało możliwość ubiegania się o odszkodowanie na podstawie rozporządzenia nr 261/04, z pewnością można je uznać za opóźnienie duże.

Odnosząc się do drugiej przesłanki egzoneracyjnej tj. podjęcia wszelkich racjonalnych środków celem uniknięcia skutków tego nadzwyczajnego zdarzenia, podkreślić należy, że system rotacyjnego korzystania ze statku powietrznego jest systemem ogólnie przyjętym, znanym i stosowanym przy organizacji lotów różnych przewoźników lotniczych, uwzględniającym logikę i sensowność organizacji lotów i koszty funkcjonowania linii lotniczych. Przewoźnik lotniczy nie jest w stanie przewidzieć ograniczeń wprowadzanych przez kierownictwo lotów. Dodatkowo podkreślić należy, że pozwany zaoferował poprzedniczce prawnej powoda lot alternatywny, dzięki któremu dotarła na miejsce docelowe z nieco ponad 3 godzinnym opóźnieniem, w odniesieniu do lotu na który posiadała bilet. Na uwagę zasługuje również fakt, iż najszybsze połączenie w części wykonywane było przez innego przewoźnika. Dodatkowo pozwany wskazał, iż zachował między lotami minimalny czas przesiadki ustalony przez lotnisko przesiadkowe w W.. W ocenie Sądu Okręgowego przewoźnik lotniczy zastosował wszelkie możliwe środki, żeby zredukować powstałe opóźnienie i wykonać usługę przewozu w jak najszybszym czasie.

Jako, iż sprawa niniejsza dotyczy okoliczności stricte „zewnętrznej” dla przewoźnika przyjąć należy, że ograniczenia lotów wprowadzone przez kierownictwo lotów jest okolicznością nadzwyczajną wyłączającą odpowiedzialność pozwanego, a ponadto przewoźnik podjął wszelkie racjonalne środki celem uniknięcia skutków nadzwyczajnego zdarzenia. Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie i oddalił powództwo w całości.

Z powyższych względów zmianie podlegało również rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Wobec tego, iż powód przegrał postępowanie w całości, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obowiązany jest do zwrotu na rzecz pozwanego kwoty w wysokości 917 zł, na którą złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa oraz wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 900 zł, ustalone w oparciu o § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od powoda na rzecz pozwanego zwrot opłaty od apelacji w kwocie 200 zł oraz zwrot kosztów zastępstwa prawnego w wysokości 450 zł na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia.